

Sygn. akt VI Ka 1141/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda (spr.)

Sędziowie: SO Małgorzata Bańkowska

SO Anita Jarząbek - Bocian

protokolant: protokolant sądowy Monika Oleksy

przy udziale prokuratora Teresy Pakieły

po rozpoznaniu dnia 8 marca 2017 r. w Warszawie

sprawy A. M. (1) córki W. i E. ur. (...) w W.

oskarżonej o przestępstwo z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżoną i oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim

z dnia 25 maja 2016 r. sygn. akt II K 236/15

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok; zwalnia oskarżoną oraz oskarżyciela posiłkowego od uiszczenia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

SSO Małgorzata Bańkowska SSO Agnieszka Wojciechowska-Langda SSO Anita Jarząbek - Bocian

VI Ka 1141/16

UZASADNIENIE

w trybie art. 457§2 kpk w zw. z art. 423§1a kpk sporządzone wyłącznie w zakresie wniosku oskarżyciela posiłkowego

A. M. (1) została oskarżona o to, że:

1. w okresie od dnia 6 grudnia 2007 roku do 5 marca 2008 roku w bliżej nieustalonym miejscu i w W., woj. (...), działając w krótkich odstępach czasu, w wyniku z góry powziętego zamiaru w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu w postaci postanowienia z dnia 24 stycznia 2008 roku Sądu Okręgowego w Warszawie XXI Wydział Pracy sygn. akt XXI Pm 36/07 uszczupliła zaspokojenie swojego wierzyciela (...) sp. z o.o. przez to, że zbyła składniki swojego majątku zagrożone zajęciem w ten sposób, że:

- w dniu 6 grudnia 2007 roku w bliżej nieustalonym miejscu zbyła stanowiący jej własność samochód osobowy marki V. (...) o nr. rej. (...) za kwotę 42.000 złotych;

- w dniu 5 marca 2008 roku w Kancelarii Notarialnej przy ul. (...) w W., będąc współwłaścicielem spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu oznaczonego nr. (...) i położonego w W. przy ul. (...), zbyła prawo do tego lokalu za kwotę 168.000 złotych

czym udaremniła zaspokojenie swojego wierzyciela (...) sp. z o.o., tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

2. w dniu 6 maja 2011 roku w N., woj. (...), w Kancelarii Notarialnej przy ul. (...) w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu w postaci postanowienia z dnia 24 stycznia 2008 roku Sądu Okręgowego w Warszawie XXI Wydział Pracy sygn. akt XXI Pm 36/07 usiłowała nieudolnie udaremnić zaspokojenie swojego wierzyciela w ten sposób, że darowała synowi K. M. składnik swego majątku zagrożony zajęciem w postaci 1/2 udziału we własności nieruchomości w postaci działki o powierzchni 946 m² wraz z budynkiem mieszkalnym położonej w miejscowości Ł., gdzie udział ten stanowił równowartość 1.000.000 złotych, nie uświadamiając sobie, że udaremnienie zaspokojenia swojego wierzyciela jest w ten sposób niemożliwe z uwagi na użycie środka nienadającego się do popełnienia tego czynu zabronionego z uwagi na obciążającą tę nieruchomość hipotekę przymusową zwykłą w kwocie 1.612.762,57 złote ustanowioną na rzecz (...) sp. z o.o., czym działała na szkodę swojego wierzyciela (...) sp. z o.o., tj. o czyn z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 300 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim wyrokiem z dnia 25 maja 2016 roku w sprawie o sygn. akt II K 236/15 uznał oskarżoną A. M. (1) za winną obu zarzucanych jej czynów i za pierwszy z nich wymierzył jej karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a za drugi karę roku pozbawienia wolności. Sąd Rejonowy orzekł wobec oskarżonej karę łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 5 lat próby. Zwolnił oskarżoną od obowiązku zapłaty kosztów sądowych, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Od powyższego wyroku apelację wniósł m.in. pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego i zarzucił w niej:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść wyroku, tj. art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodu w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 31 lipca 2013 roku, XXI Wydział Pracy, sygn. akt XXI P 10/12, co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych polegających na błędnym uznaniu, że wyrokiem tym orzeczono obowiązek naprawienia szkody, wobec czego w niniejszym postępowaniu Sąd nie może tego ponownie uczynić, podczas gdy prawidłowa analiza tego dowodu prowadzi do wniosku, że Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził na rzecz (...) sp. z o.o. odszkodowanie z tytułu przywłaszczenia przez A. M. (1) pieniędzy, natomiast w niniejszym postępowaniu oskarżyciel posiłkowy domaga się naprawienia szkody z tytułu uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela, co oznacza, że są to niezależne od siebie roszczenia;

2. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść wyroku, tj. art. 415 § 1 k.p.k., poprzez zaniechanie orzeczenia o obowiązku naprawienia szkody, mimo iż powołany przepis przewiduje obligatoryjne orzeczenie naprawienia szkody w razie skazania oskarżonego lub warunkowego umorzenia postępowania.

Ponadto skarżący zarzucił rażącą niewspółmierność kary łącznej w wymiarze roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej na okres 5 lat próby, która została wymierzona w najłagodniejszym z możliwych wariantach, tj. na zasadzie absorpcji, podczas gdy znaczny stopień społecznej szkodliwości czynu zabronionego przypisanego oskarżonej, stopień zawinienia, uprzednia karalność oskarżonej, a także względ na cele zapobiegawcze i wychowawcze, jakie kara powinna osiągnąć w stosunku do skazanego oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa uzasadniają wymierzenie kary surowszej.

W konsekwencji powyższych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej kary i wymierzenie oskarżonej kary łącznej w wymiarze dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem kary na okres 5 lat próby oraz o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody na rzecz (...) sp. z o.o. w wysokości 1.664.441,50 złotych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wypada odnieść się do zarzutu rażącej niewspółmierności kary wymierzonej oskarżonej A. M. (1). Skarżący wskazał, że nie kwestionuje wysokości kar jednostkowych wymierzonych oskarżonej, a jedynie kary łącznej i wskazuje, że jest to kara rażąco niewspółmiernie niska w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości czynów, stopnia zawinienia czy też uprzedniej karalności oskarżonej. Przez rażąco niewspółmierność kary na gruncie art. 438 pkt 4 k.p.k. należy rozumieć nie każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale różnicę ocen tak zasadniczej natury, że karę dotychczas wymierzoną można byłoby określić - również w odbiorze zewnętrznym - jako rażąco niewspółmierną, tzn. niewspółmierną w stopniu nie pozwalającym na jej akceptację (postanowienie SN z 4.03.2016 r., SDI 76/15, Legalis). Niewspółmierność rażąca to znaczna, "bijąca w oczy" różnica między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą, zasłużoną (por. wyr. SN z 1.12.1994 r., III KRN 120/94, OSP 1995, Nr 6, poz. 138; wyr. SA we Wrocławiu z 14.3.2001 r., II AKA 55/01, OSProk. i Pr. 2001, Nr 10, poz. 21; wyr. SA w Krakowie z 14.9.2005 r., II AKA 165/05, KZS 2005, Nr 10, poz. 32; wyr. SA w Lublinie z 16.1.2007 r., II AKA 350/06, KZS 2007, Nr 9, poz. 51; wyr. SN z 20.3.2007 r., WA 12/07, OSNwSK 2007, Nr 1, poz. 652). Miarą surowości kary nie jest jej ilościowy wymiar, ale stopień wykorzystania sankcji karnej przewidzianej dla danego przestępstwa (wyr. SA w Krakowie z 31.8.2005 r., II AKA 167/05, KZS 2005, Nr 9, poz. 28; wyr. SA w Białymstoku z 12.10.2015 r., II AKA 148/15, LEX Nr 1927511; wyr. SA w Warszawie z 6.11.2015 r., II AKA 321/15, LEX Nr 1936791). Z pewnością nie można w niniejszej sprawie mówić o rażącej niewspółmierności kar jednostkowych wymierzonych oskarżonej, czego zresztą skarżący nie zarzucał. Jego zarzut dotyczył bowiem jedynie orzeczonej kary łącznej roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, która zdaniem skarżącego została niesłusznie wymierzona przy zastosowaniu zasady absorpcji, sam zaś wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie kary 2 lat pozbawienia wolności. Oczywistym jest zatem, że różnica 6 miesięcy pomiędzy karą łączną wymierzoną a karą łączną, jakiej domagał się oskarżyciel posiłkowy nie może zostać uznana za różnicę tak jaskrawą, że uzasadniałaby uwzględnienie zarzutu z art. 438 pkt 4 k.p.k. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że kwestie stopnia społecznej szkodliwości i innych kwantyfikatorów wymiaru kary wymienionych w art. 53 k.k. Sąd Rejonowy wziął pod uwagę przede wszystkim orzekając kary jednostkowe. Z kolei przy wymiarze kary łącznej należy w większym stopniu brać pod uwagę związek podmiotowo-przedmiotowy pomiędzy czynami, za które wymierzono karę łączną. Związek ten był stosunkowo bliski, oba czyny uderzały bowiem w to samo dobro prawne, zaś jeden z nich popełniony został w formie usiłowania nieudolnego. Także okres, w którym oskarżona dokonała czynów w tym konkretnym przypadku uznać należy za stosunkowo krótki. Zasadę absorpcji (podobnie, jak i zasadę kumulacji) traktować należy jako rozwiązanie stosowane w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych sytuacjach. Przesłanką przyjęcia zasady absorpcji przy wymiarze kary łącznej jest ścisły związek podmiotowo-przedmiotowy między pozostającymi w zbiegu przestępstwami (wyrok SA w Krakowie z 29.01.2014 r., II AKA 271/13, Legalis). W ocenie Sądu Odwoławczego w rozpoznawanym przypadku można mówić o takim szczególnie uzasadnionym przypadku, przede wszystkim z uwagi na fakt, iż jeden z czynów został popełniony w formie usiłowania nieudolnego.

Sąd Odwoławczy nie znalazł także podstaw do uwzględnienia zarzutów z punktów 1 i 2, które łącznie zmierzały do wniosku, iż Sąd Rejonowy niesłusznie zaniechał orzeczenia obowiązku naprawienia szkody w kwocie 1.664.441,50 złotych. Rozstrzygnięcie takie zapaść nie mogło z kilku względów.

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że nawet w świetle powołanego przez skarżącego orzeczenia Sądu Najwyższego w sprawie V KK 238/13 żądanie kwoty 1.664.441,50 zł tytułem obowiązku naprawienia szkody poniesionej w następstwie przestępstw przypisanych oskarżonej w sprawie niniejszej nie jest uzasadnione. Pamiętać bowiem należy, że roszczenia pokrzywdzonego powinny być bezpośrednio związane ze szkodą popełnioną w następstwie tychże czynów, co przecież nie jest równoznaczne ze szkodą, jaką poniósł z tytułu przywłaszczenia pieniędzy przez oskarżoną. Tymczasem ani w toku postępowania sądowego ani w apelacji oskarżyciel posiłkowy nie wykazał, jaką realną szkodę poniósł na skutek działań oskarżonej opisanych w zaskarżonym wyroku. W tym kontekście trzeba przede wszystkim zwrócić uwagę, że w przypadku czynu z punktu 2 nie sposób doszukać się jakiegokolwiek szkody, nie doszło bowiem de facto do udaremnienia zaspokojenia wierzyciela, gdyż czyn popełniony został w formie usiłowania nieudolnego.

Z uwagi na obciążającą nieruchomości w Ł. hipotekę przymusową zwykłą w kwocie 1.612.762,57 złotych oskarżyciel posiłkowy nie był pozbawiony możliwości egzekucji swoich roszczeń z tej nieruchomości. Z kolei w aspekcie działań oskarżonej opisanych w pkt. 1 podnieść trzeba, że co prawda w wyniku sprzedaży samochodu i mieszkania uzyskała ona łącznie kwotę 210 000 zł, ale nie oznacza automatycznie, że jest to szkoda, jaką na skutek tego przestępstwa w rzeczywistości poniosła (...) sp. z o.o. Nawet bowiem w sytuacji, gdyby oskarżona nie sprzedała mieszkania przy ul. (...) oraz samochodu marki V. (...), to nie jest wcale pewne, że oskarżyciel posiłkowy uzyskałby zaspokojenie w takich kwotach, jakie zostały wskazane w zarzucie, tj. odpowiednio 168.000 złotych oraz 42.000 złotych. Pamiętać trzeba bowiem, że w grę wchodzi kolejność zaspokojenia, o której mowa w art. 1025 k.p.c. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych podstaw do przyjęcia, że kwota wskazana w apelacji wniesionej na niekorzyść jest szkodą poniesioną przez pokrzywdzoną spółkę na skutek zachowań oskarżonej objętych niniejszym postępowaniem.

Niezależnie od powyższego, w realiach sprawy niniejszej, Sąd Okręgowy nie widzi jednocześnie podstaw do negowania stanowiska Sądu Rejonowego, że wniosek oskarżyciela posiłkowego nie mógł zostać uwzględniony z uwagi na fakt, że kwota 1.644.441,50 złotych została już prawomocnie zasądzona od oskarżonej w postępowaniu o sygn. akt XXI P 10/12 wyrokiem z dnia 31 lipca 2013 r. Trzeba bowiem mieć na uwadze, że postanowienie z 24 stycznia 2018 r. o zabezpieczeniu na opisanych w zarzutach samochodzie i nieruchomościach było ściśle związane z postępowaniem cywilnym o zasądzenie od A. M. (1) na rzecz spółki (...) sp. z o.o. odszkodowania z tytułu przywłaszczonej kwoty, zasądzonej w efekcie wyrokiem z 31 lipca 2013 r. Jak wynika z apelacji żądana przez skarżącego kwota jest właśnie kwotą, jaką w wyniku przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zb. z art. 303 § 1 i 2 k.k. w zb. z art. 77 pkt 1 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. uzyskała oskarżona A. M. (1), za co została skazana wyrokiem z 27 stycznia 2012 r. w postępowaniu V K 64/11. Ta sama kwota była dochodzona na gruncie postępowania cywilnego i zasądzona w postępowaniu XXI P 10/12. Zasądzenie w niniejszym postępowaniu karnym obowiązku naprawienia szkody w żądanej kwocie 1.644.441,50 złotych spowodowałoby zatem istnienie kolejnego tytułu egzekucyjnego wynikającego z tego samego zachowania A. M. (1), które już było przedmiotem prawomocnie zakończonego postępowania w innej sprawie. W konsekwencji mogłoby to doprowadzić do tego, że oskarżona musiałaby oddać dwa razy tyle, ile przywłaszczyła na szkodę pokrzywdzonej spółki, a takie rozstrzygnięcie z oczywistych przyczyn należy uznać za bezpodstawne.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy nie uwzględnił apelacji oskarżyciela posiłkowego.

Biorąc powyższe pod uwagę orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

SSO Małgorzata Bańkowska	SSO Agnieszka Wojciechowska- Langda	SSO Anita Jarząbek-Bocian
--------------------------	--	---------------------------